

SANTIAGO DE COMPOSTELA: CAPITAL CULTURAL DE GALIZA

Convento de Santo Agostiño, no que se emprazaba o Liceo de la Juventud

A mediados do século XIX, nun momento determinante para a súa formación, Rosalía trasládase a Santiago de Compostela. Na *Sociedad Económica de Amigos del País* estuda música e debuxo; participa nas actividades que organiza o *Liceo de la Juventud* e relaciónase coa intelectualidade comprometida co futuro da nación.

Das relacións amicais orixinadas nesta etapa, destaca a que a unirá a Aurelio Aguirre e ao autor de *Queixumes dos pinos* (1886), Eduardo Pondal, cuxa familia a convida á romaría da Virxe da Barca do ano 1853.

Aurelio Aguirre (1833-1858), a quen Rosalía dedicou o poema de carácter elegíaco «Lágrima triste en mi dolor vertida». O poeta compostelán morreu afogado na coruñesa praia de Santo Amaro, aos 25 anos de idade.

"Nosa Señora da Barca
Ten o tellado de pedra;
Ben o puidera ter de ouro,
Miña Virxe, si quixera"

*¡Canta xente...!, canta xente
Por campiñas e por veigas!
¡Canta polo mar abaixo
Ven camiño da ribeira!*

*¡Que lanchas tan ben portadas
Con aparellos de festa!
¡Que botes tan feituquiños,
Con tan feituquiñas velas!*

Fragmento.
Cantares gallegos
(1863)

Eduardo Pondal (1835-1917) encargouse, con Aguirre, da lectura dos brindes poéticos no célebre Banquete de Conxo (1856). Este acto polifónico, ao que talvez Rosalía tamén asistise, foi duramente censurado.

Mariña, de Ovidio Murguía.
A musicalidade asociada ao Océano está presente en toda a produción rosaliana, xa desde a súa primeira novela, *La hija del mar* (1859).

6

SANTIAGO DE COMPOSTELA
CAPITAL CULTURAL DE GALIZIA

UN TEMPERAMENTO POR
ENTEIRO MUSICAL

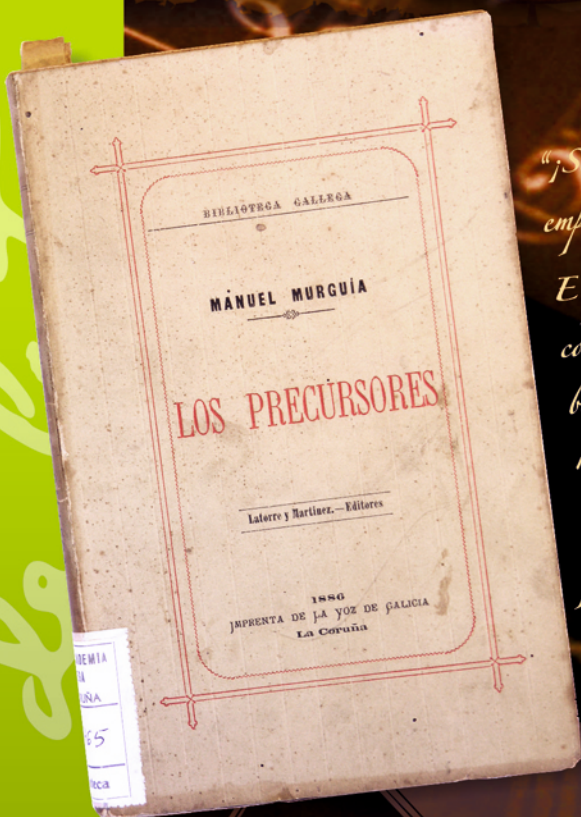
AO SON DA MÚSICA

ROSALÍA DE CASTRO
E O TEATRO

UN TEMPERAMENTO POR ENTEIRO MUSICAL

A educación de Rosalía foi moi superior á das outras mozas do seu tempo e condición. Coñecía a lingua francesa, debuxaba con facilidade e, entre outros instrumentos, tocaba o piano, a guitarra ou a frauta. Sen dúbida, se tivese podido recibir unha educación adecuada, tería sido unha grande compositora.

Aínda adolescente, fíclle gravada na retina a imaxe das hordas de aldeáns a baixaren das montañas na procura de alimento durante a fame de 1853. Moi especialmente, sorpréndea a música estraña e orixinal que os asubíos dun neno conseguen producir. As palabras de Rosalía son recollidas polo esposo no relato "Igotus".

„Será un inspirado -díxennme-, víronse tantos que empezaron deste xeito!

E para me asegurar separeime do seu carón e collendo a guitarra preludiei a fermosísima barcarola da Estrañeira. Naquel instrumento máis sonoro que a nosa guitarra, as notas parecían vibrar sobre a anga adquirindo así dobre flexión e por tanto maior harmonía e encanto”

Abandón do

AO SON DA MÚSICA

Comproba o carácter musical da poesía de Rosalía de Castro!

Recita o fragmento proposto ao ritmo da música e escoita despois a versión cantada.

alborada*

“*A máis grande dificultade que achei pra escribir esta alborada, foi o meu desexo de que saíse nun todo arregrada á música.*

Conseguín isto, pro foi á custa da poesía; non podía ser doutro modo, cando se dá cun aire tan estraño e tan difícil de acomodarlle letra algunha.”

*Vaite noi-
te— Vai fuxin-
do— Vente auro-
ra— Vente abrin-
do— Co teu ros-
tro— Que sorrin-
do— ¡¡¡A sombra
espanta!!!*

¡ Canta...!

*Paçariño can-
ta— De ponliña en pon-
la— Que o sol se levan-
ta— Polo monte ver-
de— Polo verde mon-
te— Alegrando as her-
bas— Alegrando as fon-
tes...!*

*¡ Canta, paçariño alegre,
Canta!*

*Canta porque o millo medre,
¡ Canta!*

*Canta por que a luz te
escoite*

¡ Canta!

Canta que fuxeu a noite.

8

SANTIAGO DE COMPOSTELA
CAPITAL CULTURAL DE GALIZIAUN TEMPERAMENTO POR
ENTEIRO MUSICAL

AO SON DA MÚSICA

ROSALÍA DE CASTRO
E O TEATRO

ROSALÍA DE CASTRO E O TEATRO

A relación da autora de Cantares gallegos co teatro remóntase á súa actividade no Liceo de la Juventud compostelano. Aos 17 anos de idade representara o papel protagonista da Rosmunda de Gil de Zárate, interpretación aplaudida e celebrada de maneira formidábel e que foi só a primeira de moitas outras. Asemade, innúmeros textos da poeta están dotados dunha importante forza dramática.

Antonio Gil de Zárate (1796-1861),
autor da obra de teatro en que
Rosalía de Castro
debutou

ROSMUNDA,
DRAMA
EN CUATRO ACTOS.
POR
DON ANTONIO GIL DE ZÁRATE.
Indicados de la Academia Española.

MADRID:
EN LA IMPRENTA DE YENES,
CALLE DE ROSOVIA, NÚM. 6.
1859.

¡NIN AS ESCURAS!

-Todo está negro, as sombras envolven a vereda,
E nin o ceu ten ollos, nin o pinar ten lingua.

-Vamos! Do que hai oculto, apen mideu as fonduras?
¡Alma n' habrá que sepa!... ¡ven!... a noite está escura.

-¿Escura?... mais relumbra non sei que luz traidora...
-É unha estrela que brila nas auguas bulidoras.

-¿E non oíes que ruixe algo donde aquel herbal?
-É o vento que anda tolo correndo entre a follax.

-Escóita, sinto pasos, e asoma seica un vulto...
¡S' é un vivo, matarémolo! non fala s' é difunto.

-Mais aquí onde este cómaro, hai unha cova fonda,
Ven, e santos ou deuses, que nos atopen ora.

Episodio da batalla de Tefuán, obra de Eduardo Rosales (1868).

Rosalía actúa no drama histórico Antonio de Leiva, de Juan de Ariza,
organizado pola comunidade universitaria compostelá en 1860.

O obxectivo era recadar fondos para os combatentes feridos na Guerra de África.

Rosalía de Castro